

Nr 507

Av herr Hedlund m. fl., om ökat lokaliseringpolitiskt stöd åt företag.

(Lika lydande med motion nr 398 i Första kammaren)

Den nya lokaliseringpolitiken har varit i kraft sedan den 1 juli 1965. Det kan redan nu konstateras att denna politik haft god effekt inom det s. k. norra stödområdet, där den tillämpas. Befolkningssiffrorna vid årsskiftet gav beskedet att den folkminskning, som framför allt norrlandslänen fått vidkännas under en följd av år, nu tycks ha brutits. Totalt sett kunde norrlandslänen i fjol inregistrera en viss folkökning.

Under senare år har 10 000-tals arbetstagare med stöd av arbetsmarknadspolitiska medel fått flytta från de undersysselsatta delarna av landet, främst de övre norrlandslänen, till arbetsplatser i storstadsområdena och andra expansivorter. Dessa omflyttningar har ofta varit motbjudande för de individer som fått underkasta sig dem. Drygt tredjedelen av de arbetstagare som fått arbetsmarknadsverkets flyttningsbidrag för platsbyte har efter ett år inte varit kvar på den anvisade arbetsplatsen. Återflyttningsfrekvensen har varit hög. I fjol var emellertid utflyttningen från norrlandslänen obetydlig. I huvudsak är denna förändring ett resultat av den nya lokaliseringpolitiken. Expanderande orter inom stödområdet har fått större möjligheter än tidigare att ta emot arbetskraft.

Den aktiva lokaliseringpolitiken har enligt vår mening en mycket angelägen uppgift i vårt samhälle. Genom denna politik kan orter som har brist på sysselsättningsmöjligheter få ett förstärkt näringsliv, och därmed kan man också minska trycket på landets stora bebyggelsekoncentrationer, inte minst vad beträffar bostadsbristen.

Vid principbeslutet 1964 fastställdes medelsramen för lokaliseringsstödet under den nu aktuella femårsperioden till 800 milj. kronor, varav 300 milj. kronor i lokaliseringsbidrag och 500 milj. kronor i lokaliseringslån. Detta innebär sålunda per år 60 milj. kronor i lokaliseringsbidrag och 100 milj. kronor i lokaliseringslån. Redan vid 1964 års riksdag förordades från vårt håll att det nya lokaliseringsstödet skulle få större omfattning. Kravet har upprepats vid de följande riksdagarna.

Utvecklingen har bekräftat att en medelsram på sammanlagt 160 milj. kronor per år är otillräcklig. Detta har framgått bl. a. av framställningar från arbetsmarknadsstyrelsen. I anledning härav har riksdagen bemyndigat

regeringen att under budgetåren 1965/66 och 1966/67 bevilja lokaliseringsstöd med högre belopp än som anvisats under anslagen.

I årets statsverksproposition redovisas att lokaliseringsstöd under tiden från den 1 juli 1965 fram till slutet av november 1966 utbetalats till ett belopp av drygt 240 milj. kronor i lokaliseringsslån och nära 83 milj. kronor i lokaliseringsbidrag. Bidragsbeloppet är sålunda i överensstämmelse med principbeslutet 1964, medan däremot lokaliseringsslånen utgått med drygt 100 milj. kronor mer än som avsågs i 1964 års riksdagsbeslut. Med hänsyn till de ärenden som alltjämt är under behandling måste emellertid väsentligt större belopp sägas vara redan ianspråktagna. Även bidragsanslaget framstår härvid som otillräckligt.

I statsverkspropositionen föreslås emellertid inte någon förstärkning av det lokaliseringspolitiska företagsstödet. Liksom tidigare är sålunda bidragsanslaget upptaget med 60 milj. kronor och låneanslaget med 100 milj. kronor. I motsats till föregående år föreslås inte att regeringen skall få bemyndigande att bevilja lokaliseringsstöd till högre belopp än som anvisats.

Enligt vår mening talar nu allt starkare skäl för en förstärkning av det lokaliseringspolitiska företagsstödet. Den nya lokaliseringsverksamheten har givit lovande resultat, som det är all anledning att ytterligare bygga ut. Intresset från företagens sida är, såsom också omvittnas i statsverkspropositionen, stort.

Det är inte minst anledning att framhålla att de omfattande strukturrationaliseringar som nu pågår inom näringslivet skärper kravet på en aktiv lokaliseringspolitik. Det är självfallet angeläget för samhället att medverka till en strukturrationalisering, som kan ge vårt näringsliv ökad effektivitet och konkurrenskraft. Men lika väsentligt är det att strukturuomdaningen kan genomföras utan att vissa orter och områden får ökade sysselsättningssvårigheter. Strukturrationaliseringen kan innebära att en bygd med god tillgång på bostäder, skolor och serviceanläggningar förlorar sysselsättningsmöjligheter. Strukturpolitiken måste därför enligt vår mening vara nära samordnad med en aktiv lokaliseringspolitik, som kan bidra till nya sysselsättningsstillfällen.

Enligt vår mening bör anslaget till lokaliseringsbidrag ökas med 20 milj. kronor till 80 milj. kronor. Det är möjligt att ytterligare bidragsstöd kan komma att bli nödvändigt under det kommande budgetåret. Detta kan tillgodoses genom att anslaget ges karaktären av förslagsanslag.

Ökade lokaliseringspolitiska insatser har såsom erfarenheterna bekräftat snabb effekt i ökade sysselsättningsmöjligheter. I statsverkspropositionen redovisas bl. a. hur den aktiva lokaliseringspolitiken minskat behovet av t. ex. flyttningsbidrag och beredskapsarbeten. På grundval härav bör den av oss förordade anslagsökningen i fråga om lokaliseringsbidragen kunna finansieras genom motsvarande överflyttning från anslaget till allmänna beredskapsarbeten.

Särskilt låneanslaget har, såsom framgått, visat sig otillräckligt. Det är sannolikt att ramen för lokaliseringsslånen måste vidgas. Prövningen av denna fråga torde dock icke behöva diskuteras i detta sammanhang. Vi har tidigare förordat att det ekonomiska lokaliseringsstödet skall omfatta även statliga kreditgarantier. Det synes oss lämpligt att den låneförstärkning som nu måste anses omedelbart nödvändig ges i form av statliga kreditgarantier. Vi föreslår att för nästkommande budgetår statliga kreditgarantier i lokaliseringspolitiskt syfte skall få medges intill ett belopp av 100 milj. kronor.

Med stöd av vad ovan anförts får vi hemställa,

att riksdagen måtte vid behandlingen av statsverkspropositionen, elfte huvudtiteln,

I. anvisa till *Allmänna beredskapsarbeten m. m.* för budgetåret 1967/68 ett reservationsanslag av 330 000 000 kronor; och

II. anvisa till *Lokaliseringsbidrag* för budgetåret 1967/68 ett förslagsanslag av 80 000 000 kronor.

Stockholm den 26 januari 1967

Gunnar Hedlund (cp)

<i>Nils G. Hansson (cp)</i> i Skegrie	<i>S. G. W. Wahlund (cp)</i>	<i>Gustaf Svensson (cp)</i> i Vä
<i>Gunnar Larsson (cp)</i> i Luttra	<i>Sven Vigelsbo (cp)</i>	<i>John Eriksson (cp)</i> i Bäckmora